

ACC. N:R.

M. 8436 : 1-20.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Rothgardt

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Danskarna i Hälsingborg.

Kärnan.

Vårfrudagen.

Fastlag.

Slädpartier.

Påsk.

Bierkällare.

Pingst.

Stränga vintrar.

Smuggling.

Brandkåren.

Besök av kungliga.

Midsommar.

1:a maj.

Silla-Bengt.

Bengt Scheer.

Jävert.

Stenbocksmarschen.

Mårten.

Ypke?

s. 1.

s. 1.

s. 2.

s. 2.

s. 2.

s. 3.

s. 3.

s. 4.

s. 4.

s. 5.

s. 5.

s. 5.

s. 6.

s. 7.

s. 8.

s. 8.

s. 8.

s. 8, 9.

s. 9.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.8436:1-20.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ljusinbrinning /ej inbringning/.	s. 9,10.
Kapplöpningar.	s. 10,11.
Bäckahästen och Bäckamannen.	s. 11.
Varulvar.	s. 11.
Stjärngossar.	s. 11.
Nyåret.	s. 12.
Julen. /Krogar.	s. 12,13.
Kälkåkning.	s. 13,14.
Julgran.	s. 14.
Ottan.	s. 14,15.
Övernaturliga väsen under julen.	s. 15.
Julbad.	s. 15.
Bordet stå dukat.	s. 16.
Halm på golvet.	s. 16.
Dragarna.	s. 16.
Nattväktare.	s. 16.
Poliser.	s. 16.
Julmarknader.	s. 16.
Granar eller enar.	s. 16.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:RM.8436:1-20.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kärve åt fåglarna.	s. 17.
Gubbar av halm.	s. 17.
"Brynolf".	s. 17.
Vetterlingska tomten.	s. 17,18.
Guldvångskroken.	s. 19.
Kristi Himmelfärdsdagen.	s. 19.
Oscar Femöring.	s. 19.
Landskrona Löpare.	s. 19.
Oscarsbalerna.	s. 19.
Stjärnkikaren.	s. 19.
Hyresvärdarna.	s. 19.
Bäckamannen.	s. 19.
Slasmer.	s. 19,20.
Fiskal Eksand.	s. 20.
Lergillen.	s. 20.
Jordbruk i Hälsingborg.	s. 20.
Eldar i det fria.	s. 20.
Lucia.	s. 20.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8436:1

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress:

Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt

Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVDanskarna i Hälsingborg.

-Om söndagarna kom lustresande från Danmark, och båtarna, som kom från Köpenhamn, hade ofta musik ombord. Det var på 80-talet. Hälsingborgarna mottog så länge jag kan minnas besök av danskarna. Danskarna gick vanligen ut till Hälsan, Ramlösa eller Öresundsparken. Oftast skulle danskarna till Kärnan - eljest tyckte de inte att det var någon lustresa. Ibland kunde de vara ganska påstrukna av de svenska punschen. Punsch var nämligen deras specialitet. Många gånger voro de så påstrukna, att de låg under borden i Hälsan.

Kärnan.

-Att någon skulle ha kastat sig ned ifrån Kärnan har jag aldrig hört talas om, men däremot har ju historiska personer suttit fångna där om man får tro beskrivningar och böcker.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8436:2.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Vårfrudagen.

-Tredje torsdagen i Tor skulle man, sa' de, lägga sig i dagsljus. Det hörde jag i min barndom.

✓ Fastlag.

-Då slog de katten ur tunnan, dels i Hälsan, dels också i gårdarna. De hade en levande katt, det minns jag. Det var mest hantverkare som slog i Hälsan men även fiskare och sjömän. De voro utklädda när de slog. En var klädd som pajas, en annan som clown. De hade olika klädsel, och sedan var det gille efteråt. Här var gamla "Öresund" och "Hotell Munthe", som var ett gouterat ställe med god mat.

Slädpartier.

-Om vintern arrangerades ofta slädpartier, varvid Rååborna brukade utmärka sig framför alla andra. De hade oftast en stor båt, som de placerat på medar. Sjömännen riggade sedan upp denna båt. Skulle den föreställa en ångbåt, satte man en skorsten på. Så samlades alla slädarna och det bar iväg in till Hälsingborg. Men även hälsingborgarna hälsade på här ute i Råå. När hälsingborgarna arrangerade slädpartier, så var målet i regel Råå. Det var fina slädpartier, vari deltog officerare ur Skånska kavalleriet eller "Skånska husarerna", som man sade på den tiden. De låg i gamla kasernen, där nu Rådhuset ligger. I kvarteret Högvakten var själva högvakten. Där gick alltid en soldat på post utanför.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8436:3.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Påsk .

-Vid påsk rullade vi ägg ute på gatorna. Det var jag med om många gånger. Äggen voro färgade. Vi rullade ägget mot en g r o p, vari ett annat ägg låg - precis som när man rullar kulor. I dessa lekar deltog såväl flickor som pojkar. Vi brukade också plocka ägg, men ibland gick de itu. Det var givetvis kokta ägg som vi använde. På skärtorsdagen satte vi figurer på varandras ryggar, i smyg. Jag såg en gång hur en puckelryggig man kom ut från Hotell Munthe. På ryggen hade han en pappersdrake och han gick genom hela Hälsingborg med den. De fann på sådana upptåg till sist, att hälften kunde varit nog. Folk tröttnade också på dem. Dymmelveckan var ett känt begrepp, blå måndag etc. I mitt hem hade vi alltid risgröt vid påsk, men vilken dag det var minns jag inte. Jag är född vid Stortorget, där Sydsvenska Banken nu ligger. Där var en bierkällare inunder. De kallade den för "Skarpa Hörnet". Bierkällare var här för resten många.

Bierkällare.

På Järnvägsgatan var "Strufed Jöns". Under Hotell Continental var en som Strand hade. Strand var en gammal husar som tjänat vid regementet. Det var en mycket tjock man. I Kullagatan var flera stycken. I juden Blasbergs hus var en. Han gick in i porten till höger. Den som hade den kallade de för "Snåle Jöns". Han hängde sig sedermera. Han var så där girig, att han fick det namnet. Han hade varit mycket förmögen, sa' de, men det hade gått tillbaka för honom.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8436: 4

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress:

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Rothgardt

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV✓ Pingst.

-Vid pingst reste svenskarna över till Hammermölleskoven. Här var två bogserbåtar, "Händig" och "Framåt", som gick med passagerare. Där inne var alla möjliga upptåg, tivoli, skäggiga damer, pingstnarr och allt möjligt. När man kom till Helsingör tog man vanligtvis skjuts till Hammermölle. På Hamntorget höll droskor och landåer.

Stränga vintrar.

-Vi ha ofta haft stränga vintrar, så stränga att Sundet frusit till. Jag har gått över på isen inte mindre än tre gånger. Första gången var 1902. Vi gick i regel raka vägen över, men där var ibland isberg som drivisen packat, så att man måste krypa över. I isen hade man huggit ångbåtsränna. När svenskarna gick över så hade de med sig knäckebröd, och när de vände om igen till Hälsingborg hade de kummin-kringlor. En bokhandlare hos grosshandlare Åbron kom en gång ned i isen. Han red, och hästen blev där, men själv klarade han sig. Han hade tagit hästen olovandes. Det var omkring sekelskiftet. Det hände ofta, att de sköt båtarna på isen. De satte sidoklaffar kring kölen, så att den stod. En vinter var kylan så sträng, att färjan inte kunde gå in utan att de måste sätta en stega ifrån isen och upp till hamnpiren.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8436 : 5

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Rothgardt

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVSmuggling.

-De smugglade mycket. Brännvin var det som smugglades mest. Min far var med i gamla frivilliga brandkåren. Det brände en gång i Storgatan hos konsul Westrup, och när de bröt upp golvet, fann de en massa sidenbalar som smugglarna gömt.

Brandkåren.

-Här var frivillig brandkår förr. Den bestod mest av gamla hantverkare. Varje husägare skulle alltid ha en vattentunna fylld med vatten. Den skulle stå där dagligen, och så körde åkarna vattnet i full galopp till sprutan. Privata körde också, när det var stora eldsvådor. Här var en stor eldsvåda hos överste Sjöcronas på Eneborg. De klämtade alltid i kyrkan när eld utbrutit. När elden var lös gick dessutom en av de gamla dragarna, Nilsson, omkring och slog på en stor trumma, och så skrek han "Elden är lös!". Jag minns däremot inte här det brände på "Gröna Lund", men det var en stor eldsvåda. Men det brände en gång vid Drottninggatan hos de la Gardie, men det var innan min tid. Far talade om det. De la Gardie var kammarrherre hos kung Oscar.

Besök av kungliga.

-Kung Oscar låg här varje sommar på Sofiero. Han kom alltid med sin "Drott", och då lade han till vid gamla tullkammaren. Hans hästar hade alltid kommit i förväg, och han hade alltid sällskap med sin gode vän Ancarcrona.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8436:6.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: _____ Adress: _____
Söken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Midsommar.

-Jag minns inte att de firade midsommar på något särskilt sätt. Folk gick gärna ut för att se en skymt av kung Oscar. Han var ju en "folkkung" så kallat, och midsommarafton hade de sina lekar utanför slottet samt dansade gamla danser. Alla som kom vid midsommar blevo bjudna på förfriskningar. När kung Oscar reste ut till Sofiero, hade han alltid en förridare som red före spannet.

-Hade ni inte majstång i Hälsingborg?

-Majstång, jo visst! De hade majstång för det mesta på Gröna Lund, i Hälsan, i Öresundsparken och Ramlösa. För det mesta hade de också majstång över allt i gårdar och bakgårdar.

-Bjöd hyresvärdarna hyresgästerna på något?

-Nej. Det kunde kanske vara på sina enstaka ställen, men jag har aldrig varit med om det. Det var ungdom som klädde majstängerna. De hämtade löv ifrån Pålsjö skog. Majstången var en stor stång med en tvärså över, och så band de löv med blommor i runt om. För det mesta var där en svensk flagga i spetsen/toppen/. På tvärså var kransar. Där var bara en tvärså. Stängerna kunde vara ganska höga, och ibland voro de ganska tunga att få upp. Några berömda spelmän hade vi inte här uppe, men tyska musikanter gick ofta omkring och spelade i gårdarna och så var här akrobater. De lade en matta på gårdarna och så gjorde de sina konster. För det mesta hade de en tam björn eller en apa med sig. Och så var här säckpipsblåsare. De voro mycket välkomna. Det var en-tonig musik; de voro från Ungern/Irland!/.
Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 8436:7.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Rothgardt

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ 1:a maj.

-De gick och sjöng maj i by. De fick ägg i korgarna, och många gånger blevo de trakterade på stället. Och pengar fick de också. Ibland kunde dessa majsångare bli ovänner och de slogs då med äggen. Det var oftast när de skulle dela äggen som de råkade i luven på varandra. Ja, jag var själv med om sådana upptåg. Ibland gick vi ganska långt ut på landsbygden till de stora bondgårdarna. Där fick vi de flesta äggen. Jag minns särskilt en gång att vi var ute i Ramlösa, varvid min bror blev knivskuren av de andra. De voro fulla allesammans. Majvisan "Maj är välkommen" sjöngs, och dessutom klämde vi i med fosterländska sånger. Om vi inte fick något blev vi missbelåtna, men på den tiden fick vi nästan var vi kom. Vi kunde få en farlig hop ägg, flera tjog. För det mesta hade vi gillena hemma, men vi gick ibland också på "Gröna Lund" och i Hälsan för att festa efter sångarturnéerna. Det fanns för övrigt en krog i nästan vart hus, så det behövde man inte gå och söka efter. Det bästa stället var Hotell Munthe, som ägdes av direktör Bergström. Sedermera övertogs lokalen av Sonesson, som varit hovmästare på Hotell d'Angleterre här. Sonesson övertog sedan Hotell Mollberg. Det var en mycket fin man, hjälpsam mot de fattiga. Sonesson hade ett av de finaste ekipagen här i staden. Det brukade alltid stå till förfogande för de kungliga. Kusken hette Janne Ljung, och det var en redig/riktig hästkarl den också liksom Sonesson.

✓ Sista april!

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8436:8.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Socken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Silla-Bengt

var litet halvfjollig. Han dog på ålderdomshemmet. Dessför-
innan gick han hos fiskarkäringarna. Han rökade mycket, och
när han inte fick en cigarr eller en halv öl, så skällde han
ut vederbörande.

Bengt Scheer

var en gammal polis. Han gick alltid om kvällarna när det
var tält i butikerna på en uppvaktningsrond för att hylla
töserna som stod i bytikerna. Han slog sig på hjärtat. Töser-
na hade så roligt åt honom. Han stod utanför rutan och de
innanför. Han bodde i Prästgatan. Han hade för resten en son
som var skolkamrat med mig och som sedermera blev bokhålla-
re hos bokhandlare Svensson. Sonen gjorde emellertid av med
sig.

Jävert

var en gammal murarhantlangare, en liten en. Han brukade
vara trumslagare vid skarpskyttefester.

Stenbocksmarschen.

-Den 28 februari samlades skarpskyttarna vid 4-tiden på
eftermiddagen, och så tågade de upp till Ringstorpsvägen.
De gick alltid upp Hälsovägen och ner Långvinkelsgatan.
Tåget upplöstes och sedan bar det iväg till Gröna Lund,
där kåren musicerade på kvällen. Ask, en stor grann karl,
var anförare för skarpskyttarna. Han var egentligen skomakar-
mästare, men de kallade honom för "löjtnant" Ask. Att fiskare

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: *Adress:*

Socken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Rothgardt

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gick upp till stenen har jag inte hört, men jag kan tala om en sak: när de fick statyn, upphörde seden att marschera dit upp.

✓Mårten

firades också i äldsta tid. Det var en stor högtid, som man visst inte gick förbi. Förr i tiderna hade gesällerna sin mat hos hantverkarna, och vid mårtan väntade de sig alltid lutfisk, gröt och ett par snapsar. Jag vet att den seden förekom på flera ställen. Vi kallade dock inte mårtan för "lilla jul". Hemma hos oss hade vi alltid fisk och gröt till mårtan. Det var sällan vi hade gås. I senare tid började vi emellertid införa svartsoffa. Vi hade inte fisk och gröt vid påsk men på julaften hade vi det ju alltid.

Ljusinbringning/ej inbringning/.

-Ljusinbrinning, det var när de skulle tända om höstarna, så slog sig gesällerna samman och köpte mat och brännvin. Jag var bekant med en tapetserare, som var hos en snickare-mästare Albrektsson i Bruksgatan. Jag var själv med en gång, när jag var 16 år. Då hade de mat och brännvin, och så spelade de kort efteråt, det minns jag särskilt. Jag stod och såg på med beundran hur gesällerna spelade ut kung, ess och knekt. Mästaren var i n t e med vid detta tillfälle. De hade festen i v e r k s t a d e n. Och en sak är säker: det var i n t e mästaren som bjöd. De hade på verkstaden en sparbössa, som de lade ned pengar i året runt. Snickarna hade en slipsten, och till denna hörde en kvast, som de dänkte

F. W. C. K. D.

ACC. NR.

M. 8436:10.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: ~~Rothgardt~~ Walter Welin
 Härad: Adress:
 Söken: HÄLSINGBORG Berättat av: ~~Walter Welin~~ Rothgardt
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vatten på stenen med, och när de glömde att lägga kvasten tillbaka på sitt rätta ställe, fick de b ö t a. Det var pengarna för hela året som gick åt till ljusinbrinningsfesten. Intill slipstenen hängde en sparbössa av trä, vari slantarna stoppades.

Ljusutpulning hade de inte efter vad jag kommer ihåg. Men vi hade

Kapplöpningar.

Dessa hade vi på g a m l a kapplöpningsfältet på Söder. Nu ha de på Berga. När kung Oscar låg här så skulle han vara med vid dessa evenemang, och då gick det extratåg från Hälsingborgs station ut till fältet. Greve Wachtmeister på Kulla Gunnarstorp kom alltid med fyrspann. Det var elegantare än vad kungen hade själv. Jag minns så väl hur vi stod och väntade att han skulle komma. Så såg man ett dammoln.

-Nu kommer greven!, skrek pojkarna och satte av nedåt vägen. Ögonblicket därpå svängde karossen fram i en elegant kurva. Kusen drog åt tyglarna och hästarna stannade som på ett kommando. Betjanten slog upp dörren, trappan fälldes ner och greven steg av, allt under det han lyfte på hatten för de trogna åskådarna. Kusken körde sedan ekipaget till en plats därintill, och kring vagnen samlades alla småpojkar för att titta. Men kusken brydde sig inte om dem utan tog sig en pris snus ur sin silverdosa och borstade av dammet från sina vita byxor. a, det var en ståtlig syn, det där. Kapplöpningarna ägde alltid rum ute på Söder, och det var

Skriv endast på denna sida!

ACC. Nr.

M. 8436 ://.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress:

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Rothgardt

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ett väldigt folkliv då. På ena sidan när man gick ut var -på höger sida- var en mängd zigenartält. Där hade zigenare, tattare sitt tillhåll. De brukade spå spå-folk, inte minst folk som skulle spela på totalisatorn. Det fanns nämligen en sådan inrättning redan då. På själva kapplöpningsfältet serverades öl och bier. Bierhandlare Nielsen körde ut hela fat, som det tappades ur. Där var också så att man kunde få kaffe och smörgåsar. Det var duktiga ryttare på den tiden. Bror och Claes Cederström voro onekligen de förnämsta i sadeln, och så var där ju löjtnant Bennett. Bror Cederström red sin gamle häst, "Baltimore", som ligger begravd på kasernen i Malmö.

Bäckhästen och Bäckamannen

ha de visst talat om, men jag kan knappast komma ihåg vad de sade. Det enda jag vet är att de brukade skrämma barnen med Bäckamannen, men vad det var för en figur, vet jag verkligen inte.

Varulvar

talade de också om. De var rädda för dem. Någon speciell varulv utpekades inte, men jag kommer ihåg, att där var en i Stattena. De var rädda där uppe, men hur det gick, vet jag inte.

Stjärngossar

har här inte varit några.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 8436:19.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

↓ Nyåret.

-Nu för tiden blåser de in det nya året, men det gjorde de inte förr. De skrev däremot årtalet med krita på dörrar och portar, men det gär de inte nu. Så sköt de också samt hade alla möjliga upptåg för sig.

↓ Julen. /Krogar.

-Vid julen sköt de mycket sällan. Vi hade dopp i grytan dagen innan julafton. Vi doppade brödet, muljebrödet, i grytan. Det var i mitt hem, det. Det var även vanligt - åtminstone i en del hantverkarfamiljer - att de doppade i grytan. Vi tog bitarna med gamla träpinnar och vad som helst. Vi hade inte gris på min tid, men på fars tid hade de flesta hantverkare gris själva som de slaktade vid julen. Där far hade affär var en slaktare, och där slaktade de djuren, så att blodet rann ned i rännstenarna. Det berättade far upprepade gånger. Far hade affär vid Stortorget ovanför "Skarpa hörnet". En fru, vars man var låghalt, hade den krogen. Snett emot vårt i Lilla Strandgatan låg Hotell London med biljard på andra våningen. Det var på vänster hand när man gick in i gatan. Det var en Roslind som hade det. Längre bort på samma gata låg Öresundsposten och längre fram låg hotellet och krogen "Öresund". Ingången till hotellet låg vid Stallgatan. Vid den gatan låg gamla regementets stallar. På dessa krogar kunde man få en snaps för sex öre. Det var också många fiskare som gick dit. Där

Skriv endast på denna sida!

ACC. Nr. Me 8436:13

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: _____ Adress: _____
 Socken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

var ett rum som kallades "Kyrkan". Det var byggt precis som en kyrka invändigt, och där satt de och sjöng, spelade harmonika samt drack. Men det var ju om julen jag skulle tala. Låt mig först säga, att vi bryggde julölet hemma själva. Det gjorde alla de gamla hantverkarna, och det var mycket starkt öl. Vi stöpte även ljusen hemma. Det var sällan att vi köpte några ljus på den tiden. Vi fick alltid julklappar hemma. Mestadels var det leksaker, och ibland fick vi en slant. På Storgatan bodde Carl Brodd, som hade leksaksaffär. Det var en upplevelse att gå dit som barn. Där var många pojkar, som försökte ta något med sig hem, men gubben Brodd hade gott öga. På julafton åt vi aldrig på någon bestämd tid, utan det fick bli när det passade sig. Det var ganska sent ibland. Men vi barn skulle alltid tidigt i säng, men vi skulle alltid sitta vid samma bord även om måltiden serverades rätt sent. Julklapparna brukade kastas in, och så stod där namnet på paketen. Den som kastade in klapparna var klädd som jultomte. Vi barn satt och var riktigt "klämda" innan vi fick öpp paketen. För det mesta fick pojkarna vinterkälkar och flickorna vanter. Så hade vi vår

Kälkåkning

på backen Tinkarpsliden ute vid Sofiero. Det var en brant backe och vi kom ända ned till stranden när vi rutschade ned med våra kälkar. Där låg en fiskarstuga. Jag blev en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8436 : 14

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Socken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gång skadad där, så att jag har men av det ännu. Jag hade exerceerat just då. Min fästmö och jag hade lånat en släde av sjömannen Peder Andersson, och det var den värste släde jag någonsin åkt på. Jag skulle väja undan men körde emot en stolpe och blev skadad i hälen. Min fästmö blev hängande i kjolarna i pålen, och hon blev rysligt arg. Det blev aldrig bra oss emellan efter detta missöde. Men det var inte mitt fel, ty det kom just en som gick upp för backen, och han gick inte undan. Jag stukade själva hälen och de måste köra mig hem på släden. Vi pojkar hade alltid slädar själva, som vi åkte på. Där var ingen uppsyn, så vi kunde åka hur vi ville. I Öresundsparken var mindre backar, där de små skottade ned för till Hälsökällan.

Julgran

hade vi alltid. De köptes av smålänningar, som kom till Hälsingborg ett par veckor före jul. De kom körande med hela lass julgranar och höll för det mesta till vid nuvarande Sundstorget. Julgranar såldes också på nuvarande Hamntorget. Vi började klä granen lille julafton, så att den var färdig julafton. I granen hängdes allt möjligt, kakor och karameller. Efter jul skulle granen plundras, men gotterna blevo då rättvist fördelade av far och mor, så att vi fick lika mycket. Vi hade alltid en hög gran, ty det var stora rum i vår våning. Folk gick i allmänhet i

Ottan.

På min tid predikade kyrkoherde Högstedt, som jag gick och läste för. Men så var här pastor Sonesson och Hall-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8436:15.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Adress:
 Socken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

berg, en stor karl med polisonger. Witt var kyrkoherde, och han bodde i gamla prästgården vid Prästgatan. Han hade åtminstone en häst som han körde omkring med vid förrättningarna. Vid julottan hade vi liksom de flesta invånare tänt ljus i fönstren. De flesta gick i ottan, men någon måste alltid vara hemma och se till huset, ifall det blev eldsvåda. Mariakyrkan var den enda kyrkan som fanns då. Gustaf Högstedt blev kyrkoherde i Farhults socken senare. Han är död nu. Det var en mycket snäll präst.

Under juldagarna lekte vi jullekar, "Blindbock" och alla sorters lekar, och så dansade vi omkring granen, både stora och små. Julafton skulle vi små tidigt i säng för att komma upp morgonen därpå i ottan, men det var inte alltid så lätt att somna, ty vi kunde inte glömma våra julklappar, som vi fått kvällen innan.

Övernaturliga väsen under julen.

De gamla talade ofta om övernaturliga väsen, vilka framför allt huserade under julen. De målade t. ex. alltid med krita ett kors på både väggar och utanför och var de kunde komma åt. Det var det enda som hjälpte.

Julbad.

Dagen innan lille julafton skulle alla bada. Vi hade ett gammalt brygghus, där vi doppade oss i en balja, och så öste vi vatten på varandra. Eljest brukade vi inte bada under året, men till julen var det något särskilt, så då skulle vi bada.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8436:16.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Rothgardt

Uppteckningsår: 1941

Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vi lät alltid

✓ Bordet stå dukat

dygnet om under julhelgen, så att de kunde gå upp om natten och ta sig en smörgås eller en snaps. / "De" = vem som helst i huset/.

✓ Halm på golvet

hade vi aldrig, men jag vet att de hade det på landet. På landet ritade de också mycket ofta kors på ladugårdsdörrarna vid julen. Däremot ritade de aldrig kors vid påsken. På landsbygden sköt de också mycket mera än i Hälsingborg. Vid julen sköts inte i Hälsingborg, och sköts det, så var det bara i bakgårdarna. De gamla

Dragarna

tjänstgjorde som

Nattväktare

och även som

Poliser.

De gick omkring och ropade kl. 12 på natten, "Klockan är tolv slagen" och så sjöng de en liten kort visa efteråt, men den kan jag inte erinra mig. Dragare och poliser snapsade ganska friskt på den tiden. Bengt Scheer hade t. ex. varit polis.

✓ Julmarknader.

De hade jultställning, men den var inte så omfattande som i våra dagar. Det trevligaste vi hade var Carl Brodd, som bodde på Storgatan. Han hade jultställning av leksaker.

Vid julen satte vi alltid

Granar eller enar

utanför porten.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 8436:17.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: _____ Adress: _____
 Socken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓Kärve åt fåglarna

var också en sak som vi inte gärna glömde bort när det var jul. Det var mycket brukligt. Däremot förekom inte julträd före granarna, åtminstone inte som jag kan erinra mig. De blåste inte heller in julen i äldsta tid. Men nu skall jag tala om en sak, som var rätt lustig:

✓Gubbar av halm

kastades ibland in när ~~fönstren~~ stod öppna. De hade mycket skoj för sig på den tiden. Däremot såg jag aldrig någon som gick utklädd som bock. De hade visserligen maskerader, men de gick aldrig ute på gatorna. Det var bara när de skulle slå katten ur tunnan. På hotell Mollberg var fina maskeradbaler för societeten. Hantverkarna gick vanligtvis på Industri'n, nu apoteket "Lejonet".

Där Gustaf Adolfskyrkan nu ligger låg förr

"Brynolf".

Han hade varit militär förut, närmare bestämt musiksergeant, och han hette Brynolf till efternamn. På

Vetterlingska tomten

var alla sorters nöjen, såsom skjutbanor, cirkus, menageri och varieté. Där rådhuset nu ligger var en stor tomt, och där höll de stora cirkusarna till. Leonard Houcke byggde eget trähus vid rådhuset. Det var en byggmästare Sjögren som byggde det. Denne Houcke bodde alltid hos mina föräldrar när han var i staden. Så var här cirkus du Nord och Schumann. Houcke var mycket berömd. Han hade 8 hingstar inne i manegen, och en av hingstarna hette Mollberg, och den hade alltid nosgrimman på sig även inne i stallen. En

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8436:18.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Staden: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

jockeyerna hette Eiliss och var ryss. Han hade en egen häst, som var chokladbrun. Eiliss var en mycket styv ryttare. Han dog blind på ett sjukhus i Stockholm. Han slog dubbel saltomortal på sin häst. Han hade små svarta mustascher, och damerna voro alldeles tokiga i honom. Officerarna vid regementet voro också mycket intresserade när han uppträdde, och när de besökte cirkusen, hade de alltid sammetsklädda loger. På cirkus Houcke uppträdde också tre syskon, två herrar och en dam. De svängde sig mellan brinnande ringar. Cirkus Madigan var inte så stor som Houcke, men det var också en cirkus som ofta gästade Hälsingborg. Madigan låg alltid i ridhuset vid Fågelsångsgatan. Det var fadern till Jindanserskan Elvira Madigan, som sköt sig med Sparre i Danmark. Systemen hette Rosa, men hon såg inte så bra ut som Elvira. En fosterson till dir. Madigan hette Oscar och var en mycket skicklig jockeyryttare och uppträdde även som clown. Han var mycket musikalisk.

Skriv endast på denna sida!

ACC. Nr.

M. 8436:19.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Guldvångskroken

vet jag inte ens vad det är.

Att

✓ Kristi Himmelsfärdsdagen

skulle vara första metardagen har jag heller aldrig hört någon säga.

Oscar Femöring

minns jag inte men däremot har jag sett

Landskrona Löpare

springa en gång. Han bodde i ett litet hus vid Vetterlingska tomten. Han hade ett litet spö, och med det klappade han till sig, om han tyckte att han sprang för sakta. Han hade alltid vita knäbyxor och var barfota. Han sprang med post, brev och ärenden mellan Landskrona och Hälsingborg.

Oscarsbalerna

gick av stapeln på Mollberg. Det var den förste december, och då samlades societeten till bal.

Stjärnkikaren känner jag inte till.

Hyresvärdarna

bjöd inte, varken vid midsommar eller vid mårten.

Bäckamannen

hade en hästfot och en människofot efter vad jag hört sägas.

Slasmer

var en gammal murare-hantlangare, men jag kan inte erinra mig några historier om honom. Han föll ned från en lastbil

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8436:20

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Rothgardt
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och slog ihjäl sig.

Fiskal Eksand

var alltid galen på småpojkar i staden. Han gick och slog dem med en käpp, när de fann på hyss. Han var mycket ilsken av sig.

Lergillen

ha de inte haft i Hälsingborg. Det är mest på landet de ha det. Inte heller kardgillen ha förekommit i Hälsingborg det jag vet.

Jordbruk i Hälsingborg.

-Här var en del som hade jordbruk, särskilt åkare Borg på Långvinkelsgatan. Jorden låg uppe vid Kärnan, där slottsparken nu ligger. Åkare Sjöberg hade förut haft en krog nere vid Järnvägsgatan innan han blev åkare, och han hade också jordbruk, men hans jord låg uppe vid Stampen, vid möllan. Där var 3-4 pojkar som de kallade för Stampapojkarna. Ad de hette vet jag inte, ty man hörde aldrig något annat namn på dem.

Eldar i det fria

hade de bara vid midsommar.

Lucia firades inte i äldsta tid. Det har kommit till senare.

Skriv endast på denna sida!